

Høringsnotat- strategisk plan for FNF 2024-28

Innledning

Forum for natur og friluftsliv (FNF) er samarbeidsfora på fylkesnivå, og bidrar til å sikre natur- og friluftslivsinteresser i planprosesser gjennom støtte, samarbeid og koordinering lokalt og regionalt.

FNF består av tilsluttede natur- og friluftslivsorganisasjoner i hvert fylke. Forumene i hvert fylke er stiftet som foreninger for å styrke og koordinere organisasjonenes arbeid for natur- og friluftslivsinteresser, og tar utgangspunkt i de tilsluttede organisasjonens formål og interesser.

Nasjonalt ivaretar FNF arbeidsgiveransvaret for koordinatorene, fordeler ressurser og gir administrativ og faglig støtte. Strategien for FNF-fellesskapets prioriteringer i fireårsperioden skal vedtas av det nasjonale årsmøtet i 2024, og suppleres av årlige arbeidsplaner nasjonalt og strategier og årsplaner i fylkene.

Vårt overordnede mål er at FNF skal bidra til å styrke organisasjonene sin rolle som premissgivere og samarbeidspartnere for politiske og administrative myndigheter i fylker og kommuner, særlig å styrke organisasjonenes arbeid for å påvirke kommunenes plan- og beslutningsprosesser innen arealdisponering og naturforvaltning. Det vi skal oppnå er at natur og friluftsliv blir viktigere i planlegging og regulering av areal i norske kommuner, slik at naturarealer og naturverdier blir tatt vare på.

Styringsdokumentet sier at FNF i fylkene har følgende funksjoner:

- sette naturverdier og friluftsliv på dagsorden i samfunnet
- ha god kontakt med myndighetene
- bygge gode nettverk mellom organisasjonene, med politikere og andre relevante aktører
- påvirke i relevante plan- og saksprosesser
- bygge kompetanse i organisasjonene

FNs Naturavtale tar i utgangspunkt i nedbygging av natur som en krise for naturen og en trussel mot menneskets livsgrunnslag og velferd. En reell oppfølging i Norge må skje i kommunene. FNF ønsker i planperioden 2024-28, å bidra til at Naturavtalen og dens mål følges opp i praksis i kommunenes arealplaner. Vi skal uansett bidra til å hindre nedbygging av natur, og sikre tilgang på areal for friluftsliv.

FNF skal dermed være:

- A. Nettverk og møteplass for å styrke organisasjonenes engasjement og å bygge broer mellom organisasjonene.
- B. Påvirker: Et nettverk av organisasjoner som påvirker i viktige areal-, natur- og friluftslivssaker på lokalt og regionalt nivå og en koordinator som er en døråpner inn mot myndigheter og fagmiljøer for tilsluttede organisasjoner.
- C. Kompetanseutvikler og -formidler. Kompetanseutvikling og -formidling er virkemidler for å styrke engasjement, påvirkning og nettverk internt og eksternt.

Vi går i det følgende gjennom punkt A, B og C i hvert sitt kapittel.

A. Nettverk for å styrke organisasjonens engasjement

FNF er et samarbeidsnettverk mellom natur- og friluftslivsorganisasjoner på regionalt nivå med ca 15-20 tilsluttede organisasjoner i hvert fylke. Vårt nasjonale styre har representanter fra Norges største organisasjoner innenfor naturvern og friluftsliv og deres regionale ledd er sentrale i FNF i fylkene. Dette gir styrke i antall, mangfold og tematisk bredde. Samtidig må vi ta hensyn til at de tilsluttede organisasjonenes ressurser varierer både innen og mellom FNF i fylkene.

Våre strategiske utfordringer som vi må løse er:

- i. FNF kan miste støtte eller finansiering fra det offentlige. Det er uforutsigbarhet om nivå på tilskudd fra fylkeskommunene og om vilkår/forventninger knyttet til tilskuddene. Lite synlighet for FNF-logoen er oftest i tråd med rollen, men kan gjøre det vanskeligere å skape forståelse for nødvendigheten av å støtte FNF.
- ii. Delt arbeidsgiveransvar krever god koordinering og samforståelse mellom FNF i fylkene og FNF nasjonalt.
- iii. Arbeidsmiljøet for våre ansatte påvirkes av stor geografisk avstand til kolleger, stort sakspress og store krav til selvstendighet.
- iv. Rekruttering og mangfold er generelle utfordringer for frivilligheten i Norge og også relevante i FNF.

Gi **evt.** kommentarer til lista over strategiske utfordringer.
Er det noen som dere mener mangler?

Våre strategiske muligheter er:

- v. Nettverk: FNF er et nettverk mellom organisasjonene i fylkene, koplet til nettverk av forvaltning og folkevalgte, og de nasjonale organisasjonene som står bak FNF. Styrket nettverk mellom disse kan gi økt tilgang på kompetanse og styrke FNFs legitimitet, gjennomslagskraft og koordinering.
- vi. Nettverk, rolleforståelse og brobygging: Tillit er en forutsetning for samarbeidet i FNF i fylkene. Godt samarbeid over tid styrker tilliten mellom organisasjonene og styrker grunnlaget for samarbeidet ytterligere. Forståelse og respekt for hverandres roller og standpunkter skaper trygghet også når det er meningsforskjeller. FNF kan ha en brobyggende rolle mellom organisasjonenes interesser i saker der disse kan være motstridende.
- vii. Tilslutning: Flere regionale lag under våre paraplyer ønsker å slutte seg til eller å styrke deltagelsen i FNFene. Flere organisasjoner som kan knyttes til forumet vil kunne styrke FNF sitt arbeid dersom det er organisasjoner som tilfredsstillers dagens kriterier og jobber for de samme verdier innen natur og friluftsliv. Vi kan knytte til oss organisasjoner som kan styrke arbeidet mot nedbygging av natur, enten organisasjoner med bredt engasjement eller med spisset kompetanse, som organisasjoner som jobber med naturkartlegging.
- viii. Organisasjonene som er tilsluttet har mange medlemmer, også mange som er opptatt av arealpolitikk, men som ikke er engasjert i interessepolitisk arbeid for natur- og friluftslivsarealer i dag. De tilsluttede organisasjonene har møteplasser og

kommunikasjonskanaler til sine medlemmer som kan brukes til å aktivisere dette engasjementet i samarbeid med sin nasjonale paraply og FNF i fylket.

ix. Friluftslivets år arrangeres i 2025 og det byr på muligheter til å styrke samarbeidet.

**Gi evt. kommentarer til lista over strategiske muligheter.
Er det noe viktig som mangler?**

Mål for den neste perioden når det gjelder samarbeid (utkast) er å styrke vårt interne FNF-nettverk, og bli en mer etterspurt felles plattform for påvirkning i arealsaker som oppfattes som relevant,

derfor skal vi:

- 1) Opprettholde/styrke tillitten og samarbeidet på fylkesnivå mellom tilsluttede organisasjoner.
- 2) Styrke faglig samarbeid mellom fylkesnivået og nasjonalt nivå.
- 3) Godt samarbeid mellom fylkesnivået og nasjonalt nivå om arbeidsoppdragsgiverfunksjonene med klare rolleforståelser og god drift, med særlig formål å skape et best mulig arbeidsmiljø for våre ansatte.
- 4) Få flere tilsluttede relevante organisasjoner, særlig organisasjoner under våre paraplyer og innen naturkartlegging.
- 5) Få økt deltakelse i arealarbeid og kunnskap om arealspørsmål i medlemsmassen hos tilsluttede foreninger. FNF i fylkene og nasjonale organisasjoner og paraplyer skal bidra.
- 6) Få med flere enkeltpersoner og lokallag i saker FNF-nettverket engasjerer seg i.
- 7) Sikre god rekruttering og økt mangfold i FNF-arbeidet.
- 8) Bruke Friluftslivets år 2025 til å bygge samhold innad og signalisere samhold utad.
- 9) Øke forståelse for FNFs betydning (for demokratisk medvirkning og god opplysning om natur- og friluftslivshensyn i arealbeslutninger) hos bevilgende myndigheter både nasjonalt og i fylkene.

Vurdér de aktuelle presiserte undermålene nr 1-9. Hvor viktige er de for kommende 5 års FNF- virksomhet? Rangér fra 5=svært viktig/gis høy pri til 1=lite viktig/ikke prioriteres
Gi gjerne kommentarer og foreslå presiserte undermål dere mener mangler.

Foreslå gjerne tiltak for utvalgte undermål

B. Påvirkning og gjennomslag for natur- og friluftslivsinteressene

FNFs oppdrag med å styrke organisasjonenes arbeid for å ivareta natur- og friluftslivsinteresser i arealdisponering og naturforvaltning er aktualisert av sterkere utbyggingspress, FNs Naturavtale og en vedvarende bekymring i organisasjonene over tiltakende naturtap. Det er en gjengs oppfatning om at natur- og friluftslivsinteressene er for lite kjent og uansett for lite vektlagt i arealdisponeringer. Areal spørsmålene er globale, nasjonale, regionale og ikke minst lokale. Alle typer arealinngrep og naturinngrep dekker til sammen et svært bredt spekter av saker og temaer å forholde seg til for organisasjonene og koordinator. Det kan være krevende å dekke med begrensede ressurser, men FNF og organisasjonene har også betydelig kompetanse og oppslutning som bidrar til gjennomslag i enkeltsaker.

Påvirkning i FNF-sammenheng handler om

- bygging av eksterne nettverk til forvaltning og politikere og kontakt i disse.
- saksarbeid, særlig deltakelse i høringer (koordinert i det interne FNF-nettverket)
- arbeid forut for og som oppfølging av høringsvar og andre felles natur- og friluftslivssaker (koordinert i det interne FNF-nettverket)
- å sette naturverdier og friluftsliv på dagsorden i samfunnet (enten helt generelt, eller mer spesifikt adressere holdninger eller praksis som viser seg som systematisk problematiske i saksarbeidet).

Våre strategiske utfordringer som vi må løse er:

- x. Konflikter og motstand: Konfliktnivået lokalt kan gjøre det mer krevende å gå inn i og skape deltagelse i enkeltsaker, og næringsaktører har ofte betydelige ressurser som gjør det krevende for oss å nå gjennom.
- xi. Konkurrans: FNF og organisasjonene kan ha vansker med å nå gjennom oppmerksomhetsmuren eller bli forsøkt marginalisert i beslutningsprosesser eller i det offentlige rom mer generelt.
- xii. Synliggjør bredde: Internt er FNF i fylket en bred allianse som samarbeider og som i en del saker har koordinator som felles kontaktpunkt for offentlig forvaltning. Den faktiske bredden i avsendere, at det er organisasjonenes syn som kommer til uttrykk, bør kommuniseres til eksterne målgruppene i størst mulig grad ved at organisasjonene målbærer synet selv.

Gi evt. kommentarer til lista over strategiske utfordringer. Er det noe viktig som mangler?
--

Våre strategiske muligheter er:

- xiii. Oppdraget: FNF har som oppdrag å ha god kontakt med regionale og lokale myndigheter, og gjøre organisasjoner med ulike utgangspunkt i stand til å påvirke i relevante plan- og saksprosesser der det er enighet mellom organisasjonene
- xiv. Engasjement: Økende engasjementet for natur og friluftsliv i befolkningen styrker relevansen og oppslutningen om FNFs standpunkt i saker. Samtidig vil det være et økende antall planer/søknader innenfor utbygging av fornybar energi, hyttebygging mm som gir det vi jobber med økt relevans.
- xv. Verktøy og kanaler: Digitale verktøy og plattformer styrker muligheter for informasjon og medvirkningen i nettverket

- xvi. Friluftslivets år 2025 er en mulighet til å synliggjøre verdien av naturarealer og naturverdier og å styrke eksternt nettverk.
- xvii. Tidlig varsling og koordinert påvirkningsinnsats: Organisasjonene i FNF-nettverkene kan øke sin innflytelse ved å være tidligere inne i arealsakene og å følge opp sakene med andre tiltak enn å avgi høringsvar. FNF i fylket er en etablert møteplass egnet for koordinering der koordinator (og i noen grad nasjonale organisasjoner) kan gi råd.
- xviii. Styrket nettverk: Kontakt med myndigheter kan gi tilgang til mer informasjon og tidligere informasjon om aktuell nedbygging og andre naturinngrep.
- xix. Kartlegging av natur- og friluftslivsverdiene: Mer informasjon kan redusere nedbyggingsfaren i truede områder. FNF kan arbeide mer systematisk for kartlegging på aktuelle steder i samarbeid med frivillige organisasjoner eller profesjonelle miljøer.

Gi **evt.** kommentarer til lista over strategiske muligheter.
Er det noe viktig som mangler?

Mål for perioden når det gjelder påvirkning, kommunikasjon og gjennomslag er (utkast):

- Sterkere og bredere nettverk med forvaltning og politikere i kommuner og fylker for organisasjoner og koordinator.
- Få tidlig kunnskap om aktuelle nedbyggings saker fanget opp og raskere og delt effektivt i FNF-nettverket.
- Sterkere samarbeid i FNF-nettverket om påvirkning før, underveis og etter høringsrunder.
- Være faglig relevante med solid, troverdig kunnskap.

Det skal vi gjøre ved å:

- 10) Styrke samarbeid og koordinering mellom FNF-nettverkene i fylkene og de nasjonale organisasjonene, særlig der lokale og regionale saker har utgangspunkt i nasjonal lovgivning, planer eller politikk.
- 11) Støtte representantene fra tilsluttede organisasjoner i rollen som talsperson i arealsaker.
- 12) Sammen formidle at et bredt mangfold av organisasjoner og synspunkter står sammen. Et ja til natur og friluftsliv ligger bak engasjementet i arealsaker.
- 13) Løfte fram de tilsluttede organisasjonenes interesser, lokal friluftslivskunnskap og lokal økologisk kunnskap.
- 14) Bygge brede allianser for FNF-saker med aktører utenfor FNF, der det er hensiktsmessig og nødvendig.
- 15) Formidle effektivt og direkte til tilsluttede organisasjoner, lokale lag og engasjerte enkeltmedlemmer gjennom FNFs digitale kanaler.
- 16) Videreutvikle formidlingen av saker som er på høring (i Høringsradaren.no, i nyhetsbrev og evt. andre kanaler)
- 17) Legge til rette for at mer av FNF nettverkets fellessaker og fellesanliggende kan formidles i de tilsluttede organisasjonenes kanaler.
- 18) Ha effektive digitale verktøy og gode kunnskaper om disse blant de ansatte, herunder øke kunnskapen om KI og sette dette i bruk der det er egnet og etisk forsvarlig.
- 19) Øke samarbeidet med naturkartleggere og henvise mer til kartlagte naturverdier i arealsakene FNF arbeider med.

Vurdér de aktuelle presiserte undermålene nr 10-19. Hvor viktige er de for kommende 5 års FNF- virksomhet? Rangér fra 5=svært viktig/gis høy pri til 1=lite viktig/ikke prioriteres
Gi gjerne kommentarer og foreslå presiserte undermål dere mener mangler.

Foreslå gjerne tiltak for utvalgte undermål

C. Kompetanse

FNF har kompetente og dedikerte ansatte som møter høye krav til kompetanse på mange felt. En av FNFs fem funksjoner (jfr. styringsdokumentet) er «å bygge kompetanse i organisasjonene». Kompetanseutviklingen bør rettes inn på områder som henger sammen med og understøtter FNF-organisasjonenes felles mål for planperioden, som et virkemiddel til å styrke engasjement, påvirkning og nettverk internt og eksternt. Ikke minst er det viktig å spørre hvordan vi kan bruke eksisterende kompetanse best mulig.

Våre strategiske utfordringer som vi må løse er:

- xx. Tillitsvalgtes tid. Mange tillitsvalgte har mange ulike roller i foreningsliv, arbeidsliv og privat.
- xxi. Begrensede ansattressurser. FNF møter svært store kunnskapskrav på mange felt.
- xxii. Geografi og fylkesstruktur: Det er utfordrende å drive effektiv kompetanseutvikling i særlig skala.

Gi evt. kommentarer til lista over strategiske utfordringer.
Er det noe viktig som mangler?

Våre strategiske muligheter er:

- xxiii. De tilsluttede organisasjoner: Det er betydelig kompetanse, og til dels unik kunnskap om natur- og friluftslivsinteressene i organisasjonene.
- xxiv. Oppdraget: FNF har som oppdrag å ta i bruk og bygge kompetanse i organisasjonene
- xxv. Samarbeid: Utfyllende kompetanse i fylkene gjør at vi kan spille på hverandre – på tvers av fylkene, og bruke kompetanse i organisasjonene som utgjør vårt felleskap. Det er også mulig for oss å skape tettere dialog i hele vår kunnskapskjede, og skape grunnlag for kompetanseoverføring mellom regionalt og nasjonalt i FNF.
- xxvi. Eksterne ressurser: Koordinatorene har innsikt i og kan koble på FoU og kompetansemiljøer til det som skal gjøres lokalt
- xxvii. Nettverket: Dialog og løpende kontakt i nettverket gjør at koordinatorene og daglig leder nasjonalt kan fange opp felles kunnskapsbehov i organisasjonene og agere på dem.

Gi evt. kommentarer til lista over strategiske muligheter.
Er det noe viktig som mangler?

Mål for perioden når det gjelder kompetanseutvikling er (utkast):

- Styrke faglig internt nettverk og fellesskap og motivere og inspirere tillitsvalgte og andre.
- Styrke eksternt nettverk og eksterne aktørers kjennskap til FNF.
- Sterkere støtte til representantene fra tilsluttede organisasjoner i rollen som talsperson i arealsaker.

Det skal vi gjøre ved:

- 20) I større grad få fram og synliggjøre organisasjonenes kunnskaper, særlig lokal økologisk kunnskap og lokal kunnskap om friluftslivsverdier.
- 21) Sette lokale tillitsvalgte og egne og andre lokalt ansatte bedre i stand til å håndtere forsøk på marginalisering og konfliktnivå i arealsaker.
- 22) Utvikle verktøy og ressurser for å heve påvirkning, relevans og effektivitet i høringssvar (type tiltak: Videreutvikle aktuelle maler og emner for organisasjonens bruk i Høringssvar på 1-2-3)).
- 23) Gjøre lokale tillitsvalgte bedre i stand til å skrive egne relevante høringssvar.
- 24) Øke kunnskapen om bruk av kartlegging som virkemiddel.
- 25) Kunnskapskartlegging blant koordinatorene, nasjonale organisasjoner med flere, og økt bruk av nettverksintern rådgivende kompetanse på tvers av fylkes- og organisasjonsgrensene.
- 26) Kartlegging av kompetansen i fylkes-nettverket og synliggjøring for tilsluttede organisasjoner.
- 27) Å fange opp gjennomgående utfordringer og kompetansebehov i FNF-nettverket og tilby kompetansehevende tiltak til nettverket der behovene viser seg.

Vurdér de aktuelle presiserte undermålene nr 20-27. Hvor viktige er de for kommende 5 års FNF- virksomhet? Rangér fra 5=svært viktig/gis høy pri til 1=lite viktig/ikke prioriteres
Gi gjerne kommentarer og foreslå presiserte undermål dere mener mangler.

Foreslå gjerne tiltak for utvalgte undermål